

Eodem seculo iv. labente floruit Ennodius Episcopus Ticinensis. Is ad calcem libri Apologetici quem superius laudavimus; mundi, inquit, caput Romam per vestras intentiones esse prostratam, & nutricem Pontificii Cathedram quasi ultimum videre sedile despectam. Et paullo post: Ecce nunc ad gestatoriam sellam Apostolicae Confessionis uda mittunt limina candidatos, & uberibus gaudio exartore steribus, collata Dei beneficio dona geminantur. Nemini dubium est de materiali Petri Cathedra Ennodium loqui. Quid enim per uda limina, nisi extrema sacri Baptisterii madida labia, vel supremos gradus Vaticani fontis, in quo tunc baptizandi immergi solebant, author intelligit? Candidatos verò quos, nisi nuper aqua baptismatis ablutos, appellat? quos Christo renatos illico ad venerandam Petri Cathedram flentes præ gaudio, mittere consueverant, ut præstita ab illis humili subiectione magistræ veritatis, dona in Baptismate nuper ipsis collata, Dei ipsius beneficio geminarentur. Nec sane potuisset Ennodius elegantius Cathedram Vaticanam paucis delineare, quam eam appellando sellam gestatoriam Apostolicæ confessionis. Illa etenim e loco Vaticanæ Confessionis olim effossa, teste Michaele Leonico in Cod. MS. Bibliothecæ Barberinæ, ad usum gestatoris sellæ procul dubio affabre facta cernitur, habens in utroque latere duplicia manubria ferrea, hastis portatilibus immitendis apposita, ut superius animadvertimus pag. 317. Præterea ex illius etiam verbis colligitur fuisse ligneam, ideoque portatilem; quum vetustis illis Ecclesiæ temporibus Cathedras uni certo affixas loco ex marmore erigi consuevisse, pateat ex Sedibus plerisque, quæ in antiquissimis Romæ Coemeteriis & cryptis cernuntur: & si ab Urbe discedere velimus, prope Agenum in Gallia visitur adhuc Sancti Caprasii Pontificalis Cathedra in grandi excisa lapide sub hiatu sepulturæ cuiusdam, in qua solitus erat Pastor, oves ad se persecutionis metu fugientes, Sacramentorum ac doctrinæ pabulo recreare, ut refert Saussayus in supplemento Martyrologii Gallicani ad diem v. Idus Junias. Ritum vero mittendi Neophitos recens baptizatos ad venerandam PETRI Cathedram, quasi ab ea fidei veritatem quæsituros, plane antiquissimum esse ex sequentibus Sancti Leonis Papæ I. verbis eruitur, in *Sermone secundo de sua assumptione*.

assumptione, ubi: „ Quoniam (inquit) Petrus, qui in propria Sede vivit, & præsidet, præstat quærentibus, fidei veritatem „.

Quæ autem primis Ecclesiæ temporibus erga Petri Cathedram pietas emicuit ac veneratio, ut modo demonstratum est, eandem subsequens seculis magnopere viguisse, ostendunt quæ de facellis a Joanne VII. & Adriano I. (quorum primus anno Domini 705. secundus anno 772. summum Pontificatum iniit) in vetere Basilica Vaticana erectis, memoriæ prodidit Jacobus Grimaldus in *Catal. MS. Sacrar. reliq.* in tabulario ejusdem Basilicæ servato. Nam in Joannis VII. facello, tessellato opere extitisse ait delineatas Cathedras Hierosolymitanam, Antiochenam, & Romanam, imagine Petri Hierosolymis, Antiochiæ, & Romæ Evangelium prædicantis expressas, & Adrianum I. „ non longe ab ara „ SS. Leonum in dextero Templi brachio in honorem S. Adriani martyris, sacellum construxisse tradit, in quo (loco „ ad hoc decentissime fabricato) prædictam Beati Petri „ Cathedram populi devotioni venerandam exposuit, in „ eoque custodiri mandavit, ut Maphæus Vegius memoriæ „ prodidit, atque in dicto B. Adriani I. oratorio, suo tempore asservari scribit „. At Vegius a Grimaldo laudatus, nihil aliud dicit *libro 4. de rebus antiq. memor. Basilicæ S. Petri*, nisi sua ætate (scripsit autem Vegius Nicolao V. Pont. Max. anno circiter 1450.) „ in ipso altari S. Adriani factum fuisse egregium ornatum, ubi collocata „ est Cathedra, super quam sedere Beatus Petrus, dum solemnia ageret, consueverat „. Narratur autem apud Severanum *de VII. Urbis ecclesiis pag. 152. & seq.* in Joannis Caballini lib. 1. legi: „ quod sedente Alexandro IV. S. Petri „ lignea Cathedra exorto forte incendio, & omnia circum „ circa late depascente, in mediis flammis divina, ut credimus, virtute illæsa permanserit „.

Constat præterea ex Anastasio in vitis summorum Pontificum Leonis II. Pauli I. Gregorii III. Sergii II. Benedicti III. Nicolai I. Adriani II. aliorumque, qui a seculo VII. ad seculum XII. floruerunt, jam a primis Ecclesiæ temporibus in more positum fuisse apud Romanos Pontifices, idque *canam consuetudinem*, ut ejusdem Anastasii verbis utar, *demonstrare*; „ ut is in quem sacerdotes & Clerus conven-

„ nissent, in Patriarchium Lateranense duceretur, & ibi
 „ in folio Pontificio sublimatus, cum pedum beatorum osculo
 „ a Proceribus & populo Pontifex Romanus acclamaretur:
 „ proximo autem die Dominico Manto Pontificali indutus,
 „ ad Ecclesiam S. Petri cum hymnis & canticis equitaret,
 „ ubi in APOSTOLICA SACRATISSIMA PETRI CATHEDRA col-
 „ locatus, recitata super eum collecta ab Episcopo Hostiensi
 „ ex institutione S. Marci Papæ, pallio Pontificali indueretur,
 „ ac ita Urbis & Orbis Pontifex constitutus, Missarum so-
 „ lemnia ageret. Verum quum in Basilica Vaticana se-
 „ queretur electio, electus illico manto Pontificali decoratus,
 „ & in Cathedra Sancti Petri collocatus, Pontifex inauguraba-
 „ tur; mox primo pariter dominico die Pallium, vel nisi ante
 „ esset Episcopus, Consecrationis munus suscipiebat. Hisce cæ-
 „ remoniis tandem accessere Coronationis solemnia, de quibus
 „ primum Anastasius meminit in electione Nicolai I. anno 858.
 „ celebrata.

Restat, ut de Romanæ Cathedræ festo Pauli IV. consti-
 „ tutione 13. quæ incipit *Ineffabilis*, viii. Idus Januarii anni 1558.
 „ edita, non tam instituto, quam renovato, aliquid breviter
 „ subjungamus. Quamquam vetustissima nonnulla martyro-
 „ logia & Kalendaria festum Cathedræ Petri indicentia, nec Ro-
 „ mam nec Antiochiam memorent; non exinde tamen sequi
 „ Romanæ & Antiochenæ Cathedræ festa minus antiqua esse,
 „ observavimus nota 9. ad Cortesii librum 1. de *Romano itin.*
 „ D. Petri pag. 22. Cathedræ enim Romanæ meminerunt Bedæ,
 „ Adonis, & Ussardi Martyrologia, nec non antiquum Ro-
 „ manum a Baronio laudatum in *notis ad martyr. Rom. sub*
 „ die 18. Jan. & Gellonense quoddam Karoli Magni tempore
 „ exaratum apud Mabillonium lib. 2. de *Liturgia Gallicana*
 „ pag. 121. & vetus Lucense, Antuerpiense, Corbejense, omnia
 „ tandem melioris notæ Martyrologia Hieronymiana, & per-
 „ vetustum Breviarium, quod erat apud Cardinalem Sirle-
 „ tum, & ex quo Baronius l. c. sequentem orationem descri-
 „ psit; „ Omnipotens sempiternus Deus, qui ineffabili Sacra-
 „ mento Apostolo tuo Petro Principatum Romanæ urbis
 „ tribuisti, unde se evangelica veritas per tota regna dif-
 „ funderet; præsta, quæsumus, ut quod in orbem terra-
 „ rum ejus prædicatione manavit, universitas Christiana
 „ devotionis sequatur. Cathedræ autem Antiochenæ men-
 „ tio

tio habetur in martyrologio Ussardi, in vetere Lucensi a
 „ Francisco Maria Florentino edito, in Antuerpiensi, in
 „ Corbejensi, aliisque pluribus apud Bollandum ad diem 22. Fe-
 „ bruarii (a). Quin immo quoad illa spectat Kalendaria & Mar-
 „ tyrologia, (de quibus cl. Fogginius *exerc. IX. pag. 263.*) ubi Ca-
 „ thedræ Petri festum recolitur, nullo peculiaris Cathedræ no-
 „ mine adjecto; quum peculiare recolendæ Cathedræ nomen
 „ nec ipsa aliquando expriment Lectionaria & Missalia mi-
 „ nus antiqua, a Josepho Maria Caro Romæ in lucem edita
 „ an. 1691. fortasse existimatum fuit, satis innui utriusque Ca-
 „ thedræ nomen ab ipso, quo recensebantur die, Romanæ a
 „ xv. Kal. Febr. Antiochenæ vero ab viii. Kal. Martii, quos
 „ præter dies, alium sane nusquam Cathedræ Petri festo dica-
 „ tum fuisse legimus. Porro hisce diebus celebratas fuisse Pe-
 „ tri Cathedras, quod illis ipsis primum federit Romæ, &

X 2

An-

(a) Petrus de Natalibus in *Ca-
 „ zalogo MS. Sanct. cap. 95.* exarato
 „ circa annum Christi 1470. rationem
 „ reddere cupiens, cur prætermissa
 „ propria Romanæ Cathedræ celebri-
 „ tate ad diem xv. Kal. Februarii,
 „ interdum retenta fuerit Antiochenæ
 „ Cathedræ solemnitas, asserit, quod
 „ quamvis B. Petri in Urbe Roma fue-
 „ rit Sedes principalior, illa tamen
 „ (Antiochena scilicet) celebrius agi-
 „ tur, quia fuit tempore prior & ho-
 „ norificentia potior. Robertus autem
 „ Bellarminus Cardinalis lib. 2. de *Ro-
 „ man. Pont. cap. 6.* Solemnitas *Cathe-
 „ dræ Antiochenæ* (inquit) *vetustissima*
 „ est, ut patet ex sermonibus S. Au-
 „ gustini de *Cathedra Petri*, nec non
 „ ex *Martyrologiis Bedæ, Ussardi, &*
 „ *Adonis Trevirensis, & toto in orbe*
 „ *Christiano celebratur, & quidem ho-
 „ norificentius, quam festus dies *Cathe-
 „ dræ Romanæ*, qui nuper a Paulo IV.
 „ institutus est; & nusquam a populo
 „ more festorum dierum colitur, cum
 „ festus dies *Cathedræ Antiochenæ*, non
 „ tantum a Clero, sed etiam a plebe
 „ multis in locis servetur. Iterum*

paulo post: *Ea solemnitas* (Ca-
 „ thedræ Antiochenæ) *antiquior &*
 „ *celebrior, quam Cathedræ Romanæ.*
 „ At quis ignorat in universo Orbe ac
 „ præsertim in Gallia & in Hispania
 „ Festum Romanæ Cathedræ num-
 „ quam omisum fuisse; Romæque
 „ etiam olim celebrari consuevisse,
 „ nec intermissum, nisi quum per ali-
 „ quod temporis spatium una cum
 „ festo alterius Cathedræ celebratum
 „ est; tandem Paulum IV. restaura-
 „ torem, non institutorem hujus ce-
 „ lebritatis extitisse? Quare non im-
 „ merito Phoebeus in *Dissertat. de*
 „ *antiquitate & præstantia Cathedræ*
 „ *Romanæ pag. cxxxii.* memoratam
 „ Bellarmini sententiam redarguit.
 „ Neque enim tanti momenti est prior-
 „ itas temporis, quam in ordine ad
 „ erectionem Sedis tantum admitti-
 „ mus, ut majorem auctoritatem di-
 „ gnitatemque Cathedræ Antiochenæ
 „ conciliet, quum hæc Romana mul-
 „ tis aliis titulis superet & compen-
 „ set, quos necesse non est hoc loco com-
 „ memorare.

Antiochiæ, monent Lemovicensis Concilii Patres fess. 1. anno 1031. At id difficile esset, ut puto comprobare. Quod facile suaderi potest, illud est, Cathedræ Petri festum hinc forte esse natum, quod solemne jam esset a prisca temporibus apud Occidentales atque Orientales annua festivitate diem illum recolere, quo quis alicui Ecclesiæ præfectus esset Episcopus; ut festum ordinationis S. Jacobi in Indiculo de festis Apostolorum notatum apud Florentinum l. c. & homeliæ, quas habuit ad populum natalitio Pontificatus sui die Magnus Leo clare probant, & constat etiam ex SS. Ambrosio & Augustino, ex Græcorum Menologiis, & Martyrologio Romano, ubi SS. Basilii, Joannis Chrysostomi, aliorumque Episcopatus natalis dies memoratur, nec non ex nuper laudata Synodo Lemovicensi, ex Anastasio Bibliothecario, aliisque Ecclesiasticis monumentis, ut videre est apud Baronium in not. ad martyrolog. Rom. 18. Jan. Bollandum in Actis ad eandem diem, & Thomassinum in tractatu gallice scripto de festis Ecclesiæ tom. 2 tractatum historicodogmaticorum lib. 2. cap. 10. Quod si natalitio redeunte festo sui Episcopi, singulæ lætabantur Ecclesiæ, institutiones Ecclesiarum à Petro factas, Ecclesiam colere universam maxime decuit, ut pote cui visum sit ad se totam hoc pertinere; quod ejus supremum Caput Petrus fuit atque Monarcha.

CAPUT IV.

*De Capitibus Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli
in Basilica Lateranensi servatis.*

Vetus opinio est jam usque ab antiquissimis ducta temporibus, eaque perpetuo catholicorum cultu firmata, Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli Capita in Sacrosancta Lateranensi Basilica servari; in qua idcirco octava Natalis eorundem Apostolorum die, festivam solemnitatem absolvi, jussit æternæ memoriæ Pontifex Benedictus XIV §. 10. suæ Constitutionis de die Natali Beatorum Apostolorum Petri & Pauli per totam Octavam Romæ solemniter celebrando, datæ Kal. Aprilis 1743. (quæ incipit: *Admirabilis sapientia Dei sublimitas*, legiturque Bullarii ejusdem Pontificis tom. 1. pag. 270.

pag. 270.) sequentibus plane verbis. „Denum octava die, „festiva BB. Petri & Pauli Apostolorum Principum solemnitas in sancta Lateranensi Basilica absolvatur. Ibi enim sub „Altare majus in argenteis imaginibus, margaritis, lapidibusque pretiosis ornatis, Sacra Apostolorum Capita, quæ „olim in Ecclesia S. Laurentii ad Sancta Sanctorum servabantur, a fel. rec. Urbano PP. V. Prædecessore nostro reposita fuerunt. Beata capita, quæ Sanctorum illarum „animarum Sedes, nihil humile aut mundanum, sed cælestia solum, ac divina cogitarunt; quæ non terrenum „pulverem aut humanas sordes, sed divinas revelationes „& cælestia arcana recipere meruerunt; quæ in novissima „omnium mortuorum resurrectione, æternis ornanda fertis, „corporibus, ac animabus suis, supernæ patriæ beatitudine „fruitura, conjungentur. Mane Missarum solemnitas in Pontificalibus, præsentem Venerabilium Fratrum nostrorum „S. R. E. Cardinalium Collegio, eo majori ritu & solemnitate, qua sacri hujusmodi Cardinalium Conventus peragi „unquam solent, celebrentur. Vespere autem Sacras Apostolorum reliquias veneraturi, solemniter cultu & pari animi „devotione ad eandem Basilicam pergant dilecti filii nobiles viri Senator Urbis, & Romanorum civium & Cameræ „Urbis Conservatores; quorum pietatis exemplo commotus, ad debitas immortalis Deo gratias reddendas, pro ineffabili munere ei collato in Beatorum Apostolorum Petri „& Pauli patrocinio, universus Romanus populus celebri „frequentia, & æmula festinatione accedere contendat.”

Quod autem revera Urbanus Papa V. anno reparatæ salutis 1370. xvi. Kalend. Maii prædicta veneranda SS. Apostolorum Capita in argenteis imaginibus collocata, ex Ecclesia S. Laurentii ad Sancta Sanctorum ad Basilicam Lateranensem transtulerit, ibique in eodem altaris majoris loco, in quo ad hanc diem religiose servantur, fuerint recondita, ostendit tum ex variis manu exaratis coævorum authorum monumentis, tum præsertim ex authographo ejusdem ætatis *Instrumento* (a), Joseph Maria Sorefinus ejusdem Lateranen-

X 3
fis

(a) Exemplar autem *Instrumenti* laudatus Sorefinus l. c. publici Notarii manu exscriptum, tunc primum evulgavit; est hujusmodi. „Christi nomine invocato &c. Amen.